

וקראת לשבת עונג

אלון מרין הפאכר באגדד ובסולת פלאו

גליון מס' 640

תזריע - החודש

א' בניסן התשפ"ב

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ שלמה יחיא בן שבה ע"ה | לע"נ ר' שלום בן תמו תמר ז"ל | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה

לע"נ מרן רשכבה"ג שמריהו יוסף חיים בן פעשא מרים זצוק"ל

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

מסירותו הרבה והתמידית של מרן לזיכוי הרבים, להודיע לישראל הצמאים את תורת ה' ומצוותיו בכל מקום ומקום, באה לידי ביטוי בכל השנה ובפרט בעצרות המרכזיות בחודש אלול ועשרת ימי תשובה, בכל רחבי הארץ, למרות גילו המופלג. לכן עלה לו במחשבתו הטהורה, שאולי כדאי לו למעט בחלק מהכנסים והכל למען אשר שוב ישוב אל סדרי לימודיו בתורה הקדושה ביתר שאת, ולסדר לדפוס את אשר עמו בכתובים. אך את התשובה קיבל משמים ע"י רבנו יוסף חיים זיע"א, ה"בן איש חי".

וזה לשונו הטהורה: "אזכרה ימים מקדם, על לבבי אשיחה ועלה במחשבה לפני, למעט בהופעותיי ברבים, כדי להתמסר יותר בעריכת כל חיבורי אשר עמי בכתובים, כי מתי אעשה גם אנכי לביתי? ואם אין אני לי מי לי? ורעיוני על משכבי סליקו. והנה בחלומי בלילה ההוא, ראיתי את הגאון רבי יוסף חיים מבבל, אשר בא לבקר בביתי ופניו מאירות כזוהר החמה. נכנס לחדר הספרייה והתיישב ליד השולחן, ראה לפניו אחד מחיבורי, כמדומני שו"ת 'יביע אומר', והתחיל לעיין בו, אחת הנה ואחת הנה, וכשסיים אמר: 'טוב מאד'. ושאל אותי: 'האם אני ממשיך להופיע ולדרוש ברבים דברי תורה ומוסר כאשר היתה באמנה איתי?' עניתי ואמרתי: 'כי עדיין אני ממשיך גם בימים אלה להופיע ברבים בשיעורי תורה ודרשות כאשר חנני ה', וביחד איתי מופיע הרב הגדול, רבי יהודה צדקה זצ"ל, אך התאוננתי לפניו, שדבר זה מפריע לי בהמשך עריכת חיבוריי להוציאם לאור, שמוני נוטרה את הכרמים, כרמי שלי לא נטרתי', ענה דודי ואמר לי, בסבר פנים יפות: 'טוב אשר תאחז בזה, וגם מזה אל תנח ידך, כי יש נחת רוח מאוד לפני השי"ת בזיכוי הרבים, כששומעים דברי תורה ומוסר וחוזרים בתשובה, וכל אחד שחוזר בתשובה הוא עולם מלא', ואיקץ והנה חלום".

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

מעשה בשני חולים

עם ישראל רצון עד צואר, ונתקיים בו מקרא שכתוב: "ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה". מיום שחרב בית המקדש, אמרו חז"ל, אין לך יום שאין קללתו מרובה מחבירו. אם מייסדי המדינה ביקשו לעצור את התהליך, לא עלה הדבר בידם: העם היושב בציון נתון בסכנה קיומית, מבית ומחוץ, ה' ירחם, ואין לנו אלא לשאת עין לשמים, ולייחל לגאולה השלימה.

אבל זאת יש לשאול: הרי עם ישראל, באמת ובתמים, הוא קדוש וטהור. מי כעמך ישראל: הרוסים? האמריקאים? היפנים?! מי לומד תורה, מי מקיים מצוות? מדוע מתרגשות עלינו, דווקא עלינו, כל הצרות? והתשובה כתובה בדברי הנביא: "רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה, על כן אפקוד עליכם את עונותיכם".

ידעתי - פירושו: אהבתי (כמו שהקדוש ברוך הוא אמר על אברהם אבינו: "כי ידעתי - אהבתי - למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו, ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט"). אהבתי רק אתכם מכל העמים, לכן אני מעניש רק אתכם... והגמרא תמחה ושואלת: האם כך מבטאים אהבה, בהענשה? רבינו ה"בן איש חי" זצ"ל ענה על כך - במשל.

מעשה בשני חולים, ששכבו במיטות סמוכות בבית החולים. בדק הרופא את החולה הראשון, והורה להזריק לו זריקות ולתת לו תרופות, ואף ציווהו לשמור דיאטה חריפה: אוכל דל מלח, דל חלבונים, דל שומנים, דל כולסטרול...

משם פנה הרופא לחולה השני, ובדק אף אותו בדיקה יסודית. החולה, ששמע מה שנאמר לחבירו, שאל בחשש: "דוקטור, האם גם אני אקבל אינפוזיה?" ענה הרופא: "לא, אל דאגה!" "וזריקות?" רעד קולו.

הרגיעו הרופא: "לא, אל נא תחשוש!" "ואוכל, דוקטור - האם גם אני אקבל אוכל נורא כזה. בלי מלח ושומנים, תפל וחסר טעם?"

שוב הפיג הרופא את חששו: "לא, מותר לך לאכול הכל!" אורו פניו של החולה, והרופא פנה לצאת מן החדר בלוויית המתמחים המלווים אותו בביקורו.

שאל אחד המתמחים: "דוקטור, הלא מצבו של החולה השני גרוע לאין ערוך מזה של הראשון! הלב, הכליות, הריאות, לחץ הדם - כולם פגועים! מדוע לא הורית לתת לו שום תרופה?"

ענה הרופא: "היא הנותנת! מצבו של החולה הראשון קשה, אבל יש תקווה שההזריקות והאינפוזיה, התרופות והדיאטה, ישיבו אותו לאיתנו. אבל השני הוא חולה אנוש כל כך, ששום תרופה לא תעזור לו עוד. אם כן, מדוע לאמללו בימיו האחרונים!?!"

אף כאן, "כל הגויים קוצים כסוחים" (ישעיה לג), אמר הכתוב. הקוץ "פורח" לתקופה קצרה, וקמל. אין להם עתיד, יהיה להם לפחות הווה. אבל עם ישראל, דוקא משום שהוא כה טוב, טהור, נשגב, מזככים אותו על ידי הייסורים כדי להטיבו באחריתו! ודווקא משום שהגאולה עומדת אחר כתליו מוכפלות הצרות כדי להביאנו לתפילה מעומק לב. כשם ששיעבוד מצרים הוכבד ממש ערב הגאולה.

לפיכך אמר רבינו עובדיה ספורנו זצ"ל - לא נהגה צרעת בגדים ובתים אלא בבני ישראל, ובזמן בית המקדש. שכן עם ישראל עמד אז בדרגה גבוהה כזו, שייסורים אלו היו משפיעים עליהם ומסבים את תשומת ליבם לתשובה.

ואם הקדוש ברוך הוא מאותת לנו - אות הוא כי הוא מצפה מאיתנו לתגובה, מביע בנו איומן. שנשים לב, שנעורר. ואומר לנו: "שובו אלי - ואשובה אליכם!"

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

"מה זה אומר לי?"

בפרשתנו מתארת התורה מיני נגע צרעת וסימנים בעור האדם, בצבע צהוב, לבן, ירוק ואדום, על פיהם מחליט הכהן להסגיר את המצורע ולטהרו או לטמאו.

בדרך רמז יש לבאר, שסימנים אלו הינם כתמור אזרה לאדם, שיעצור ויעשה חשבון נפש על מעשיו. הדברים יובנו יותר בהקדם משל נפלא: מעשה בן עיר שהיה רגיל לסחור עם בן כפר, העובד רק בשדות ופרדסים, ולא הכיר מעולם את העיר הגדולה ואת התפתחות הטכנולוגיה. יום אחד החליט הסוחר בן העיר לקחת את רעהו הכפרי במכוניתו, ולהציג בפניו את החידושים הטכנולוגיים. במהלך הנסיעה הגיעו השניים לצומת דרכים המתפצלת לארבעה כיוונים. לפתע נעצרה המכונית. בן הכפר התפלא לראות מכוניות עוברות מהצד השני באופן מופתי, בעוד שהמכוניות בצד האחר אינן זזות. לאחר מכן הבחין שהמכוניות שנעצרו בתחילה מתחילות לנסוע בסדר מופתי, בו בזמן שהמכוניות שבצד השני נעצרות.

נדהם בן הכפר מהסדר ושאל את חברו: "כיצד מצליחים הם לשמור על סדר כל כך מופתי?" "שוטה שבעולם", ענה לו חברו, "מדוע מביט אתה על המכוניות אשר בכביש? הבט למעלה מהן! שם, למעלה, מוצב רמזור, המאיר באור אדום, צהוב או ירוק, ולפיו נוסעות המכוניות או עוצרות. אילולי הרמזורים, הייתה שוררת ערבוביה גדולה. הם המורים אימתי מחויבים לעצור, ואימתי יכולים להמשיך לנסוע".

זה המשל, והנמשל: בנגעי הגוף ישנם צבעים שונים – צהוב, לבן ירוק ואדום. הצבעים הללו מהווים כרמזורים שמורים לאדם את הדרך אשר ילך בה, והמעשה אשר יעשה (שמות יח, כ).

עיקר שימת הלב וכוונת האדם צריכה להיות בדבר אחד: לדעת ולהבין שאין דבר שבא משמים בלא סיבה, כל מאורע שמגיע משמים מטרנו לעורר את האדם שיתבונן במעשיו, ויחקור בנבכי נפשו אלו דברים עליו לתקן, שבגללם בא עליו הזק זה או אחר.

מי שמתרגל להתבונן בכל מעשה ברבד העמוק שלו: "מה זה אומר לי?" ילמד להבין מדוע הקרה ה' לידו את מה שאירע.

חשוב לדעת שהקב"ה ברא בכל אדם 'חיישן' משוכלל, היודע לזהות בכל ענין את הנקודה הפנימית ולהבין ממנו את המסר הרוחני, כפי שרואים אנו אצל גדולי ישראל.

מדוע אצלנו זה לא תמיד עובד? משום שאיננו משתמשים בשכל הישר שה' נתן לנו, כפי שכבר אמר החכם מכל אדם (קהלת ז, כט): "אשר עשה האלוקים את האדם ישר והמה ביקשו חשבנות רבים".

הקב"ה ברא אותנו מלכתחילה עם ישרות השכל, אבל אנחנו מתחכמים ומחשבים על פי נטיותינו ותאוותינו. פעמים רבות הרגש גובר על השכל הישר. תפקידנו להתבונן במתרחש ללא נגיעות, ולהסיק את המסקנה הנכונה.

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"אשה כי תזריע וילדה זכר וגו'" (יב, ב).

מביא רש"י את דברי רבי שמלאי שאמר: כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה חיה ועוף במעשה בראשית, כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף.

ועוד מובא במדרש (ויקרא רבה פרשה יד): אם זכה אדם – אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית, ואם לאו אומרים לו יתוש קדמך! כל זאת כדי שלא יבוא האדם חלילה לידי גאווה!

משל נפלא בגנות הגאווה אמר רבי ישראל בעל שם טוב:

אדם אחד נסע בעגלה לדרך ארוכה. טלטולי העגלה גרמו לו שיירדם. בשעה שישן עלתה העגלה וטיפסה במעלה ההר, כעבור זמן מה הקיץ משנתו. אמור נא – פנה האיש אל העגלון – היכן אנו מצויים? כעת – ענה העגלון – אנו מצויים בראש הר גבוה. בראש ההר – תמה האיש – והרי זה עתה נסענו במישור, כנראה שאתה טועה! אמנם, כאשר ראה האיש כי העגלה מתחילה לרדת במדרון הבין כי אכן עלתה העגלה אל ראש ההר.

כן הוא גם הנמשל – אמר הבעל שם טוב – כאשר האדם לא שם לב אל שגרת החיים נדמה לו כי הוא עניו וצנוע, אלא שמתוך חוסר תשומת ליבו עולה הוא ומטפס במעלות הגאווה, אולם כאשר מתעורר האדם ובודק את מעשיו מגלה להפתעתו כי בסך הכל היה "בראש ההר"...

"וראה הכהן את הנגע... נגע צרעת הוא" (יג, ג).

שמירת הלשון – עבודה קשה היא, עבודה יומיומית ותמידית.

רבים שואלים: האמנם יש אדם היכול לעמוד בכך?

בספר בשערי הלשון מובא על כך משל נפלא: למה הדבר דומה? לעיר, שמחלה קשה פקדה את כל תושביה. בזה אחר זה הזדעקו טובי הרופאים אל העיר, אך איש מהם לא הצליח להביא מרפא לבני העיר. התיאשו התושבים והשלימו עם מור גורלם. באחד הימים הגיע אל העיר רופא מומחה בעל מוניטין בכל רחבי תבל. אולם התושבים היו כה מיואשים, עד שכלל לא פנו אל המומחה לדרוש בעצתו...

כולם – פרט לאחד. היה זה אחד מבני העיר שלא שם אל לבו כלל מה דעת חבריו, אלא אץ רץ אל המומחה הדגול לבקש את עזרתו.

מדוע חיש מיהרת אל הרופא, בעוד ששאר התושבים כבר אמרו נואש מלמצוא מרפא? נשאל האיש בפליאה.

שוטים שבעולם – השיב האיש – הרי חיי תלויים כאן על כף המאזניים! האם יעלה על דעתי לראות מה עושים אחרים בשעה גורלית זו?...

אם כך הוא הדבר ברפואת הגוף – על אחת כמה וכמה ברפואת הנפש. דוד המלך מייעץ לנו: מי האיש החפץ חיים... נצור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה! אף אם יש שנאשו מלנצור את לשונם, על האדם לדאוג לעצמו, עליו לחוש אל הרופא ולטול את עצתו, כי חיי מונחים על כף המאזניים!...

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

לב חדש (ב)

זו גם הסיבה שכל בוקר יש רצון לחדש וטרי, אנחנו מחכים

ללחם הטרי, לעיתון החדש, הכל נובע מהרצון האלוקי שהגיע עם הנשמה החדשה שכל כולה רוצה ושואפת להתחדש ולהתרומם... וחבל מאד לבזבז רצון זה על כריך מריח או חדשות! לעומת זאת ייצר הרע עסוק רק בהתעסקות עם העבר, הוא מפחד מהתחדשות, הוא מעדיף לשמר את המצב הקיים. חז"ל מכנים אותו 'מלך זקן וכסיל', מפרשים שכינויים אלו מסמלים את שיטת עבודתו – זקן = על שם שהוא הופך את היהודי לזקן שעבר עליו הכלח ואין לו סיכוי לשינוי, וכסיל = על שם שהוא הופך את האדם לכסיל, הוא מתאר את העבירה כחוויה שלא מהעולם הזה ורגע אחרי הכישלון אתה מרגיש כסיל. עלינו להתחזק במלחמה בזקנה זו.

שמעתי לפרש, 'מפני שיבה תקום', צריך להתקומם נגד הזקנה, לא לתת לתחושה שזה מה שיהיה, אלא תמיד לחשוב איך מתחילים מחדש, עליו להידבק במידותיו

של הקב"ה המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשי בראשית וכל אדם הוא עולם קטן שגם חייב ללמוד להתחדש. ורבותי זה אפשרי...

אנו חיים בדור בו אנחנו רואים את אחינו גיבורי התהילה בעלי התשובה שהתחילו מחדש ולא דווקא בתאריך מוגדר כמו ראש השנה או פסח, כל אחד יכול לספר על יום שגרתו לחלוטין, שיעור שהשתתף, סמינר שגרם לשינוי ואם זה עובד בשינויים מהותיים קל וחומר שזה תקף בשינויים מינוריים אצל כל אחד ואחת מאתנו.

זה חשוב לכולנו בחיים האישיים, הן בפן הרוחני והן בחיים הגשמיים, אנשים שסוברים מטענים מהעבר לא חיים, הם תמיד בכאב ובטראומה, עלינו להבין שהעבר רלוונטי רק אם הוא משרת את העתיד, אם העבר עוצר ומפריע חייבים להתנתק ממנו ומיד! כל נהג יודע שאת עיקר המיקוד עליו לשים בשמשה הקדמית, במה שעומד לפניו. המראות האחוריות ואילו שבצד נועדו להעיף עליהן מבט מפעם לפעם, אבל אי ויבוי לנהג שיתמקד רק במראות האחוריות במקום להתמקד במה שקורה קדימה. בחיים אנחנו לומדים מהעבר לצורך בניית העתיד אבל בשום אופן לא נתבוסס בעבר.